

УДК 316.4

А.В.Слободянюк, О.В.Чумаченко

СУЧАСНА ОСВІТА ОЧИМА СТУДЕНТСВА (ЗА РЕЗУЛЬТАМИ ОПИТУВАННЯ)

Ситуація, що склалася в сфері вищої освіти в Україні на даний час викликає неоднозначну оцінку як серед низки дослідників, законотворців, громадських діячів так і простих громадян. Найбільш об'єктивною і загальною причиною цього занепокоєння є проблема затримки у розвитку вищої освіти. Під цією проблемою варто розуміти низку загальновідомих, обговорюваних та широко розрекламованих проблем вищої освіти в Україні, серед яких: відносно низький рівень якості вищої освіти, слабка конкурентоспроможність, недофінансування, формалізація навчального процесу тощо. Про шляхи реформування вищої освіти в суспільстві ведеться гостра дискусія, свідченням чого є популярність цієї теми у сучасному житті України.

Визначаючи шляхи реформування вищої освіти в Україні, слід брати до уваги те, що вища освіта потребує реформування не тільки на законодавчому, але й на соціокультурному рівні. Тобто, через те, що природа проблем вищої освіти має дуже складну структуру, важливу частину якої складають саме соціокультурні фактори, визначення зв'язку соціокультурного розвитку суспільства із проблемами вищої освіти є невід'ємною частиною знань, необхідних для ефективного комплексного реформування вищої освіти в Україні [2].

Сьогодні світоглядні позиції багатьох студентів характеризуються значним ступенем критицизму в поглядах на навколишню дійсність, що поєднується зі слабкою діловою активністю. Переважна частина студентів не ставить перед собою життєвих цілей, що виходять за межі повсякденності й мобілізують на високу якість підготовки до майбутньої

професійної й цивільної діяльності. Також у більшій своїй мірі соціокультурною проблемою є низька вмотивованість студентів та викладачів навчального закладу [1].

Відсутність мотивації та зацікавленості в отриманні вищої освіти, але впевненість в необхідності її отримання приводить до того, що має місце комерціалізація вищої освіти.

Розповсюджений у навчальних закладах формальний підхід до навчального процесу, на жаль, не втрачає своєї актуальності. Неприйняття нових поглядів на освіту учасниками навчального процесу, відсутність бачення необхідності переходу від усталених та чітко регламентованих правил, яким мають слідувати викладачі та студенти, до нових, революційних, експериментальних методів та технологій навчання, формалізують навчальний процес, обмежують творчі можливості студентів та викладачів.

З метою з'ясувати думку студентської молоді стосовно того, що викликало в них мотиви отримувати вищу освіту, наскільки цінується в Україні та взагалі у світі диплом про вищу освіту, що може змінити в їхньому житті диплом про вищу освіту, на скільки вони планують використати його в подальшому житті, чи зможе на їх думку диплом про вищу освіту забезпечити безпроблемне майбутнє в плані працевлаштування, матеріального забезпечення, соціального статусу ми провели експрес опитування.

В ході даного соціологічного дослідження було опитано 32 особи чоловічої та жіночої статі віком від 18 до 23 років, які є студентами двох груп третього курсу факультету менеджменту ВНТУ. Серед яких 22% представники чоловічої статі та 78% представниці жіночої статі.

В ході даного соціологічного дослідження були отримані такі результати:

Переважна більшість студентів вважають освіту невід'ємною складовою свого життя. Так, на питання «Чи потрібно здобувати освіту взагалі?» переважна більшість (30 осіб – 94%) відповіли, що безперечно потрібно, і лише 2-ві людини (6%) заперечили необхідність здобувати вищу освіту.

На питання «Чи легко вам далась освіта (чи дається)?» більшість опитаних (56,25%) відповіли що освіта дається їм більш-менш нормально, 31,25% стверджують, що освіта дається їм легко, і лише 6% важко навчатися, що свідчить про те, що основна частина студентів вважають освіту сприятливою і можливою для досягнення.

Роль освіти в житті людини була оцінена наступним чином: більшість (75%) відповіла, що освіта необхідна для отримання в майбутньому знань і рівня кваліфікації, стереотипом освіту вважають 13%, 9% опитаних навчаються задля того, щоб стати кращими, і лише 3% для отримання від навчання задоволення. Це свідчить про те, що переважна частина студентів навчаються з метою отримання не просто диплому, а й відповідних знань.

На питання «Чи потрібні в майбутньому освічені люди?» більшість опитаних (84%) вважають що освічені люди – це основа нашого майбутнього, 13% вважають що суспільство має бути різноманітне, і лише 3% вважає, що суспільство деградує тому в освіченості нема сенсу.

Основна частина опитуваних вважає за необхідне вдосконалити освітній процес. Оскільки на питання «Чи потрібно змінювати теперішнє становище освіти?» більшість (97%) виступають за покращення становища освіти, і лише 1 людина (3%) не бачать сенсу щось змінювати.

На питання «Чи потрібна для сучасної людини освіта?» більшість опитуваних (87,5%) дали позитивну відповідь, і лише 12,5% вважають, що без освіти можна обійтись. Це свідчить про те, що основна кількість опитаних погоджуються з необхідністю наявності освіти в нашому житті.

Відносно «Де краще здобувати освіту?» рівно половина опитуваних вважають, що в Україні, і стільки ж вказали що кращою є освіта за кордоном. Така рівність свідчить про те, що освіта в Україні в світогляді студентів не є гіршою і може конкурувати з іноземною.

На питання «Чи повинна освіта бути платною?» 75% респондентів відповіли, що не повинна, 19% вважають що повинна бути платною, і 6% вважають, що освіта має бути частково платною. Таким чином більшість опитуваних вважають, що вся освіта має бути як якісною, так і безкоштовною.

На питання «Чи подобається вам Болонська система оцінювання?» негативну відповідь дали 56% опитаних і 44% відповіли позитивно. Це свідчить про те, що Болонська система більшу частину опитуваних не задовольняє.

На прохання «Оцінити вищу освіту в Україні за 10 бальною шкалою» більшість людей вважають, що освіта в Україні знаходиться на середньому рівні (6,2 бали із 10), однак 10 балів не обрав жоден опитуваний.

На питання «Чи плануєте ви працювати за дипломом?» більшість опитуваних (62%) вказали, що життя покаже, і лише 38% чітко вказали, що планують працювати за дипломом. Заперечної відповіді не дала жодна людина. З цього можна зробити висновок, що більшість опитуваних все таки розраховують на диплом, але не можливо точно передбачити, як складеться в житті.

Рівень впевненості, що по закінченню ВНЗ буде знайдена робота за своїм дипломом була оцінена таким чином: 25% осіб впевнені на 50%, ще стільки ж – на 70%, 19% – на 60%, 16% – на 80%, 6% – на 40%, 3% – на 30%, 3% – на 20%, 3% – на 10% і жодна людина не впевнена на 90-100%. Отже, не зважаючи на необхідність отримання диплому, жоден з опитуваних на 100% не може бути впевненим в його подальшому застосуванні.

На питання «Чи є в Україні шанси підвищити рівень освіти в майбутньому?» більшість (29 чоловік – 91%) відповіли, що можна, і лише 3 людини (9%) не вірять, що є якісь шанси на покращення рівня освіти в Україні.

Виявилось, що студенти вважають та переконані в тому, що якість навчання не зростає, а навпаки погіршується, чому сприяє реформування системи освіти. Це зумовлене насамперед тим, що студенти не адаптовані в повному сенсі до навчання ВНЗ з запровадженими змінами, зумовленими приєднанням України до Болонського процесу. Тому вони не сприймають у позитивному сенсі, у силу відсутності відповідного досвіду, та відповідного багажу знань ті зміни, які відбуваються або повинні відбутися для змінення системи освіти в більш ефективне русло.

Одним із засадничих принципів сучасної освіти має бути дотримання принципу світоглядного та культурного самовизначення людини. Тобто в особистісному ракурсі відбувається заміна стереотипів поведінки й образів мислення, а моделлю сучасної особистості стає "інноваційна людина", що перебуває у стані пошуку. Провідною умовою навчання має стати формування в людині дослідницької позиції, а винахідливість — архетипом життєдіяльності.

Список використаних джерел:

1. Квятковський Д.О. Роль ідеалів у формуванні морально-ціннісної орієнтації випускників. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/txt/06kdomov.pdf>
2. Шульга Н. Яблука чи помаранчі, або Чому самим лише законом про вищу освіту не вирішити проблеми реформування наукової сфери? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/EDUCATION/yabluka_chi_pomaranchi_abo_chomu_sami_m_lishe_zakonom_pro_vischu_osvitu_ne_virishiti_problemi_refor.html